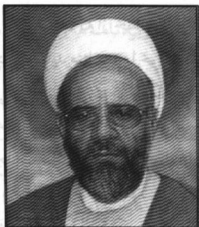


## گفت و گو با

### عبدالرحیم حجتی\*



🗨️ : دو دهه فعالیت مجله حوزه، فرصت کافی و وافی را در اختیار

ناظران و منتقدان قرار داده است که درباره محتوا و قالب این نشریه به

ارزیابی بپردازند و کم و کیف آن را به قضاوت بگذارند. جناب عالی

چه ارزیابی و قضاوتی از محتوا و قالب مجله حوزه دارید؟

● مجله وزین حوزه از آن دسته نشریات حوزوی است که دارای سابقه و مخاطب فراوان بوده و مطالب خود را در پنج بخش: فرهنگی، اعتقادی، سیاسی، اخلاقی و امور حوزوی شروع کرده است. در شماره‌های بعدی به مسائل بیش‌تری، همچون: مصاحبه‌ها، دیدارها، بحث‌پرسی‌ها و امروزی‌مهدویت و نقد کتب پرداخته است. انتشار این نشریه قدم بسیار مثبتی است که باید پررنگ‌تر و پر محتواتر گردد. من به عنوان یک خواننده مجله حوزه، در ابعاد محتوا و قالب و بخش‌های دیگر، نکته‌هایی را عرض می‌کنم گرچه به طور اجمال به آن اشاره می‌شود، امیدوارم مورد توجه دست‌اندرکاران زحمتکش این مجله قرار گیرد.

---

\* از دانش‌آموختگان حوزه تربت حیدریه و حوزه علمی قم. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در کنار تحصیل، همکاری علمی مستمر، با پژوهشکده باقرالعلوم، نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها، مجله فرهنگ کوثر، صدا و سیما جمهوری اسلامی و اکنون عضو شورای فرهنگی آستانه مقدسه حضرت فاطمه معصومه (س).

راجع به قالب و ظاهر مجله، بنده همانند برخی از دوستان که از خوانندگان این مجله هستند، معتقدم قطع مجله احتیاج به بازنگری دارد و باید متناسب با خوانندگان این مجله و هماهنگ با جایگاه این مجله وزین باشد. از چیزهایی که در شماره‌های گذشته کم تر به آن توجه می‌شد «سوتیتر» است که اگر خواننده را در هنگام توریق جذب کند، مطلب را کاملاً می‌خواند و اگر سوتیتر جذاب نباشد، با این حوصله‌های کم و ضیق وقت در جامعه امروزی کم تر به آن مسأله و مطلب توجه می‌شود. در کنار سوتیتر، توجه به روتیتر، تیر و کیفیت صفحه‌آرایی هم به این مسأله کمک می‌کند. مطلب دیگر این که در صفحه‌آرایی از عکسهای مصاحبه‌شوندگان کم تر استفاده می‌شود که درخور توجه است و حداقل می‌طلبد که از طرحهای مرتبط و متناسب استفاده گردد و بخصوص از جاذبه عکس غفلت نشود.

**سوال :** اشکال شما درباره قطع نشریه، دقیقاً چیست و قطع مطلوب و

مناسب از نظر شما چگونه است؟

● در مورد قطع باید مسأله دسترسی آسان به محتوا و مطالب مورد توجه قرار بگیرد، به گونه‌ای که در همه جا و هر حالت، قابل استفاده باشد. در این خصوص، قطع‌هایی مانند پالتویی برای مطالعه در مسافرت‌های طولانی به وسیله قطار و دیگر وسائل نقلیه پیشنهاد می‌شود که اگر مورد توجه قرار گیرد، در جذب بیش از پیش خوانندگان مفید خواهد بود.

**سوال :** چه روشی را برای مجله حوزه در ارائه مطالب مفیدتر می‌دانید،

آیا به شکل موضوعی منتشر بشود، که اکنون در پاره‌ای از شماره‌ها

چنین روشی را پیش گرفته، بهتر و مفیدتر است، یا به روش جامع.

یعنی در هر شماره‌ای از گوناگون مطالب و موضوعات سخن به میان

آورد: مطالب اخلاقی، اعتقادی، اجتماعی، سیاسی و ...

● بحث ویژه‌نامه‌ها و این که مجله موضوعی باشد یا مجله‌ای جامع، جای تأمل دارد و بایستی به صورت دقیق‌تر و در چارچوبی منطقی ارزیابی شود. اما در کنار این مسأله، بحثی که اهمیتی فوق‌العاده دارد، بحث «مخاطب‌شناسی» است که من پیشنهاد می‌کنم مخاطب این مجله از حوزه‌های علمیه به حوزه دانشگاه و نیز به حوزه‌های خارج از کشور تعمیم پیدا کند و در صورتی که مدیران و هیأت تحریریه صلاح بدانند بخشهای کوتاه ترجمه یا متن عربی و انگلیسی به آن اضافه شود، تا مخاطبان حوزه‌های علمیه در لبنان، کشورهای عربی و اروپا هم جذب شوند و به تریونی برای همه حوزه‌های علمیه و دینداران در اقطار عالم تبدیل شود.

✎ جناب عالی ظرفیت جذب مخاطب برای این مجله را تا چه حد

می‌بینید و به نظر شما، حوزه این مسأله در چه محدوده‌هایی قابل

توسعه و چه مسائلی آن را محدود می‌سازد؟ آیا نحله‌های مذهبی در

حوزه‌های علمیه در محدوده این مسأله دخالت دارد؟

● سنی و شیعه البته یک بحث دیگری است که ظرافت خاصی نیاز دارد و اگر

مجله بتواند به چنان درجه‌ای از محتوا و مطلب برسد که مخاطبان اهل سنت را

هم جذب کند، بدون شک یک قدم بسیار مثبتی به شمار خواهد آمد.

✎ در این بستر و با چشم‌داشتی به ایده‌آک‌ها در اهدافی که

می‌تواند برای این نشریه حوزوی متصور باشد، جناب عالی چه

پیشنهاداتی را قابل طرح می‌دانید؟

● پیشنهاد بنده این است که مجله حوزه در حرکت جدیدی که می‌خواهد پیش بگیرد

هم به جهانی شدن و هم به رایانه‌ای شدن بیش‌تر بیندیشد. در بحثهای محتوایی هم به

بحث مذهب و سنت‌های مذهبی با توجه به آفتی که ممکن است در آینده گریبان‌گیر ما بشود، و همین‌طور بحث تبلیغ و منبر و مداحی و به‌طور کلی اداره جلسات مذهبی که پایگاه فکری انقلاب ما و روحانیت بوده است، باید بیش‌تر توجه شود.

**🔗 : به نظر شما، نقش برجسته و عملی مجله حوزه در این ابعادی**

**که برشمردید، به‌طور روشن چه می‌تواند باشد؟**

● به نظر من در بحث منبر و مداحی و عزاداری اباعبدالله الحسین (ع) باید با جدیت بیش‌تری در جهت زدودن خرافات و ایجاد تحول کیفی دست به یک آگاهی‌بخشی همه‌جانبه زد و مجله می‌تواند در تحقق چنین هدفی پیشگام شود و بسیاری از زوایای ناگفته، یا ناگشوده بحث را در یک فضای علمی باز و مطرح کند.

بحث مهدویت هم یک بحث روز است که در شماره‌های پیشین به آن اشاره شده بود، اما به‌عنوان یک مطلب کلی و فراگیر بهتر است از نقطه نظر نویسندگان متعدد استفاده شود.

همچنین در بحث مذاهب، باید مذاهب موجود بیش‌تر مورد طرح و بحث قرار گیرند. مثلاً به مسأله وهابیت، اهل سنت و مسائل عرفانی و اخلاقی بیش‌تر توجه شود.

ادیان و مکاتب دینی و ایدئولوژیکی از دیگر موارد محتوایی این مجله است که باید بیش‌تر مطرح و بحث شود. همین‌طور بحث آینده جهان باید برای خوانندگان، هم به صورت اعم و هم به صورت اخص مطرح شود.

نقد مکاتب فکری جدید و شبهات طرح شده علیه اندیشه اسلامی از دیگر موضوعاتی است که می‌تواند در دستور کار مجله قرار گیرد.

به‌طور کلی دغدغه اصلی مجله می‌تواند نشان دادن توان مندی اسلام باشد که برای این منظور می‌بایست ضعف دیگر مکاتب بیش‌تر مورد نقد قرار گیرد.

اضافه می‌کنم در بحث آموزش و کتابهای درسی و روشهای تحصیلی حوزه، بیش‌تر کنکاش شود و بحث روشهای آموزش دینی دانشگاهی و نظامهای مختلف حوزوی و دانشگاهی هم بیش‌تر مورد تأمل قرار گیرد.

📖 : تقریباً درباره تمامی موضوعاتی که اشاره کردید، به نحوی، چه به

صورت جزئی و چه به صورت کلی پرداخته شده و از نظر دور نبوده

است. جناب عالی چه موضوع یا موضوعاتی را می‌توانید ذکر کنید که

اساساً مورد توجه نبوده و طرح آنها به جذابیت و غنای مجله خواهد افزود؟

● بخش دیگری که خوب است از این به بعد به آن پرداخته شود بخش اطلاع‌رسانی

درباره پایگاه‌های اینترنتی مربوط به مسلمین و نرم‌افزارهای اسلامی و مطالب

منتشر شده در این پایگاه‌ها و احیاناً پاسخ‌گویی به شبهات آنها می‌تواند باشد.

به طوری که در این مطالب و موضوعات دیدگاه شخصیت‌های اسلامی در

سراسر جهان، بیش‌تر مورد توجه قرار گیرد.

📖 : درباره توزیع مجله، چه نظری دارید. باید توزیع چگونه باشد

که به هدف کمک کند.

● عرض کنم که اگر بنا باشد این همه زحمت کشیده شود؛ اما مجله در دسترس

خوانندگان قرار نگیرد، هرگز کار موفقی نخواهد بود. بنابراین باید مسأله در دسترس

بودن مجله و رساندن آن به دست تمامی مخاطبان و طالبان مجله مورد بررسی و

مطالعه قرار بگیرد. ممکن است نقص و اشکال از جهت نحوه ارسال و توزیع باشد،

یا عوامل دیگری در این نقص دخالت داشته باشد. شاید بد نباشد که تدابیری نظیر

برگزاری مسابقات در مجله اندیشیده شود که مجله به دست طلبه‌های جوان در هر

گوشه کشور برسد و آن را مطالعه کنند و زمینه عضویت همگان هم فراهم شود.

مطلب دیگر این که مجله انتشار اینترنتی همزمان با انتشار کتبی داشته باشد و همیشه در کامپیوترها در دسترس همگان باشد و مطالب یا فهرست مطالبی که در طول ماه یا دو ماهی که مجله منتشر می شود، در مطبوعات یا پایگاه های مختلف اینترنتی درج شود تا از این طریق در خصوص موضوعات مورد توجه نشریه، اطلاع رسانی صورت پذیرد. این اقدام احتمالاً در جذب مخاطبان بیش تر و افزایش شمار خوانندگان مفید و مؤثر باشد.

✎ جناب عالی هم، همچون بعضی از آقایان بر این عقیده بودید که از نویسندگان بیش تر و سلیقه های گوناگون استفاده شود. شیوه و راهکار پیشنهادی شما برای این مسأله چیست؟

● به نظر من مجله حوزه به لحاظ نوع قلم، موفق و در نوع خود در استفاده از یک قلم نو و جدید نقطه عطفی در بین مطبوعات به شمار می آید، ولی مجله باید زکات این مسأله را بدهد. به این معنی که کارگاهی داشته باشد که طلاب در کنار عزیزان ارجمند و نویسندگان محترم قرار بگیرند و عملاً نویسنده تربیت کنند. اگر چنین اقدامی در مجله صورت بگیرد، پس از مدتی می توانیم شاهد تکثر نویسندگان باشیم.

✎ به عنوان آخرین سؤال: به نظر حضرت عالی، طرح چه نوع مباحثی می تواند جالب و جذاب باشد که تاکنون در مجله به آنها پرداخته نشده است؟

● در بحث محتوا شاهد توجه کم تر به عرصه هنر هستیم. به نظرم در صورتی که هیأت تحریریه به بحث رسانه های جاری و جادویی و سینما و هنر پردازند، در جذب مخاطب جدید موفق خواهد بود. امیدوارم زحمات عزیزان دست اندرکار، مورد قبول و رضایت خداوند باشد.